

Burgerschap vaag? Nee, burgerschap is onze opdracht!

#innovatie

#op koers blijven

#professionele
leergemeenschap

#samen

Burgerschap... Wat moet je ermee? Wat is het eigenlijk precies? Een apart vak? Ook schoolleider Gerrie Haije vroeg het zich af: "Is het een methode? Lijkt het op staatsinrichting?" Om daar achter te komen besloot haar Jenaplanschool De Oostpoort (Delft) mee te doen aan het landelijke project Curriculum.nu dat zich onder meer bezighoudt met de ontwikkeling van burgerschap in het onderwijs. De school ging aan de slag en vond onderweg een schat.

"Hoe kom ik op voor mijn mening? Hoe maak ik een mening? Geef mij kennis zodat ik een mening kan maken." Dit is wat leerlingen zoal zeiden toen hun leerkracht met hun in gesprek ging over wat zij belangrijk vinden in het kader van burgerschap. Meningsvorming en het omgaan met diversiteit blijkt hun bezig te houden. Maar er kwamen ook andere prangende kwesties aan de orde: hoe moet je met de wereld omgaan als die langer mee moet dan jijzelf? En: hoe kun je jezelf zijn als je toch het gevoel hebt dat je anders bent?

Toekomstgerichtheid

Schoolleider Gerrie Haije is razend enthousiast over het proces dat op haar school op gang is gekomen: “We hebben mét leerlingen gepraat, niet voor hen gepraat. En het blijkt dat zij kennis willen hebben om dingen op te lossen en hun mening te vormen. Zij willen weten hoe

ze moeten omgaan met de wereld. En als school willen wij natuurlijk mensen aan de maatschappij afleveren die genuanceerd kunnen nadenken over alles wat er op hun afkomt.” Bevlogen voegt Gerrie eraan toe: “We delen de aarde met elkaar, daarom moeten we ervoor zorgen en ons ervan bewust zijn wat we aan het doen zijn. Het gaat ons bijvoorbeeld allemaal aan dat er mensen op aarde zijn die onder extreme omstandigheden leven. Dat is wat ik noem toekomstgerichtheid. Dat brede besef aan onze kinderen meegeven is onze opdracht als onderwijsgevendend.”

“Leren dient altijd in verbinding te staan met de gemeenschap, want niets van wat we leren heeft betekenis, tenzij het van waarde is voor de gemeenschap. Ieders leren dient bij te dragen aan het voortbestaan en het welbevinden van de (mondiale) gemeenschap, in harmonie met de natuur.”

Dick de Groot, bestuurslid T4T

Ook ouders

Ook ouders kregen de vraag voorgelegd wat belangrijk is als je het hebt over burgerschap. Gerrie: “Niemand was verplicht om mee te doen aan de sessies. Maar ik moet zeggen, de gesprekken met ouders waren fantastisch. Er

was echt nieuwsgierigheid naar elkaars denkbepelden. Dat leidde wederzijds tot verrassingen. Ouders wisten niet dat wij bijvoorbeeld al jong seksualiteit met de kinderen bespreken en ook homoseksualiteit behandelden. En ik wist weer niet dat technici die bijvoorbeeld gevechtsvliegtuigen ontwikkelen soms met zichzelf in de knoop komen waar hun kennis en vaardigheden toe kunnen leiden.”

Manier van zijn

Hoe om te gaan met de maatschappij (regels), elkaar (diversiteit), met de wereld (duurzaamheid) en met de techniek (ICT)? Welke kennis heb je daarvoor nodig? Dit zijn de grote opdrachten in het ontwikkelproces naar burgerschap. Dat ondervond De Oostpoort aan den lijve. Burgerschap blijkt vooral een praktijk. “Een manier van zijn”, noemt Gerrie dat. Dus zeker geen methode, maar vakoverstijgend. “Dat past natuurlijk bij een Jenaplanschool als de onze. Wij vinden taal en rekenen geen einddoelen op zich, maar middelen om iets anders te kunnen bereiken. Bij voorkeur zijn we interdisciplinair bezig en staan we open voor wat leerlingen zelf vinden en denken.

Wij zitten niet vast, ook leerkrachten hebben hier veel ruimte in. Zolang we dezelfde doelen voor ogen hebben, is de wijze waarop ze dat bereiken aan de leerkrachten. Die diversiteit is echt de DNA van De Oostpoort.” Het bezig zijn met vragen omtrent goed burgerschap en het uitwisselen van gedachten blijken zelf een oefening in burgerschap.

Lees hier over de bevindingen van Christel, leerkracht van De Oostpoort:

[Hoe leerlingen praten over burgerschap](#)

